

Remiss avseende en mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning SOU 2020:28

Sameskolstyrelsen har tagit del av remissen och sett särskilt på de delar som berör sameskolan.

Förslag och bedömningar:

- 3.8 Huvudmännens skilda förutsättningar sid 143-144:

Sameskolstyrelsen håller med om att det finns fördelar och nackdelar med olika storlek på skolenheter. Vi ser att det framförallt är med elevhälsan det är problematiskt för oss då det är små deltidstjänster vi behöver. Även tillgången på kompetens är svår i norra Sveriges inland. Sameskolstyrelsen som statlig myndighet ställs utanför rätten att söka vissa statsbidrag, det är inte likvärdigt.

- 3.12.1 Staten bör ta ett större ansvar för skolans likvärdighet bl.a. genom att Skolverket etableras regionalt sid 154:

”Genom att staten etablerar en tydlig regional närvaro kan en starkare samlad kapacitet för att genomföra skolans uppdrag åstadkommas samtidigt som samarbetet på regional nivå mellan huvudmän, såväl kommunala som enskilda, och staten inklusive universitet och högskolor underlättas.”

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget.

- Sid 157:

”Utredningen menar att Skolverket regionalt bör utföra flera uppgifter. I andra kapitel i betänkandet beskrivs ansvaret vad gäller skolval och resursfördelning mer i detalj men utredningen ser också stora fördelar med att Skolverket regionalt genomför ytterligare uppgifter. Exempel på sådana uppgifter är t.ex. att stödja ett systematiskt kvalitetsarbete genom en utvecklad resultatuppföljning, att samordna den regionala kompetensförsörjningen och -utvecklingen t.ex. inom ramen för

professionsprogram för lärare och rektorer, att bidra i genomförandet av riktade stödinsatser och att vara en arena för erfarenhets- och kompetensutbyte mellan huvudmän i regionen. En annan fråga där utredningen menar att Skolverket kan fylla en viktig funktion med sin kunskap om lokala förhållanden är att bedöma behovet av sådan fjärrundervisning som regeringen lämnat förslag om. Det kan också finnas skäl att överväga om Skolverket på sikt ska få utföra fjärrundervisning”.

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget.

- 6.1.6 Rätten till skolskjuts sid 317:

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget med tillägget att huvudmannen behöver få full täckning för kostnaden, i vår verksamhet går kostnaden för skolskjuts upp varje år och tar en för hög del av anslaget för skolverksamheten.

- 8.5 Sammanfattning sid 507:

”En omfattande kritik har genom åren riktats mot användningen av riktade statsbidrag. Höga administrativa kostnader, risken att verksamheten styrs i en riktning som givet de lokala förutsättningarna inte är optimal, att mindre huvudmän missgynnas relativt större och att tvivel finns om i vilken utsträckning de riktade statsbidragen faktiskt leder till sammantaget större resurser är problem som brukar lyftas fram”.

Sameskolstyrelsen instämmer i kritiken.

- Sid 509:

”Finansieringen av skolan är enligt utredningens bedömning inte likvärdig mellan landets kommuner. Då strukturkorrigerade kostnader per elev beräknas för landets alla kommuner, och de trettio kommunerna med högst kostnad jämförs med de trettio med lägst kostnad, kan noteras att de tydligaste skillnaderna är att kommunerna med höga kostnader är mindre kommuner som tappar befolkning och i högre utsträckning ligger i norra Sverige”.

Eftersom att finansieringen inte är likvärdig genom beräkningen av skolpengen påverkas Sameskolstyrelsens budgetarbete och budget negativt, det är en osäkerhetsfaktor vilken skolpeng som utbetalas från de olika kommunerna vi verkar i.

- Sid 512:

” I avsnitt 8.3 visar jämförelsen mellan kommunala skolhuvudmän med lägst respektive högst kostnader att de med lägst strukturkorrigerade kostnader har större utmaningar än de med högst kostnader, men ändå uppnår så gott som lika goda resultat. Utredningen menar att denna typ av jämförelser, då skolresultat i årskurs 9 en viss period ställs mot kostnad per elev i årskurs 1–9 samma period, riskerar vara missvisande eftersom resultat och kostnad inte avser samma elevgrupper.

Vidare visar utredningens sammanställning av forskningsresultat i avsnitt 7.1 att det är klarlagt att resurser spelar roll för skolans möjlighet att ge elever det stöd de behöver. Stora resursskillnader mellan kommuner och huvudmän ger därför stora skillnader i möjlighet att bedriva en god verksamhet. Skillnader i effektivitet kommer troligen alltid att finnas, men skulle med en mer likvärdig finansiering bli mer uppenbara än i dag. Det skulle bli lättare att identifiera de huvudmän som har störst brister i organisation och ledning, och vidta riktade åtgärder. Jämfört med andra länder finns få tecken på att Sverige totalt sett avsätter för lite resurser till skolan. Utredningen ifrågasätter däremot om resurserna som i dag avsätts till undervisning i grundskolan är tillräckliga, detta inte minst då andelen elever som inte når behörighet till något av gymnasieskolans nationella program ligger stadigt runt 15 procent”.

Sameskolstyrelsen har samma uppfattning som utredningen.

- 9.2.1 sid 518:

” Staten behöver ta ett större ansvar för ökad likvärdighet Utredningens bedömning: Staten bör ta ett större ansvar för att undervisningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan ska vara likvärdig och kompensatorisk. Staten bör använda finansiella styrmedel i syfte att minska de skillnader mellan kommuner och huvudmän som kvarstår då hänsyn tagits till skillnader i förutsättningar och uppdrag, samt för att säkra en socioekonomisk kompensation mellan huvudmän”.

Sameskolan och fristående skolor finns inte med i denna uppräknig

- Sid 519-520:g

Senare tids forskning har också avfärdat den tidigare synen att resurser inte spelar någon roll. Särskilt i de yngre åldrarna och för elever med stora behov är resurser en viktig faktor. För beslut om särskilt stöd, kompetensutveckling för personalen och för att kunna anställa ytterligare lärare är tillgången till ekonomiska resurser avgörande. Därför är likvärdiga resurser en viktig faktor för att uppnå en likvärdig skola”.

Sameskolstyrelsen har samma uppfattning som utredningen.

- 10.3.2 Utveckla attraktiva anställningar sid 588:

”Det finns alla skäl för huvudmannen att utveckla en palett av specialdesignade läroanställningar svarande mot denna undervisningsbefrämjande variation. Det finns också skäl att skapa läroanställningar som möjliggör att erfarna och skickliga lärare verksamma vid andra skolor på deltid tar undervisningsuppdrag på skolor i särskilda utmaningar eller beviljas tjänstledighet för en längre tid. Det finns sannolikt även skäl att skapa anställningar som i stället för högre lön erbjuder en skicklig lärare lägre arbetstid för att på så sätt öka sannolikheten att personen i fråga ska kvarstå i tjänst under en längre tid”.

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget, samt att vi behöver ett tillägg som medger att vi kan köpa undervisning av annan huvudman exempelvis när det handlar om moderna språk i år 6.

- 10.3.2 Utveckla attraktiva anställningar s. 591

“Särskilt om lärare i modersmål och studiehandledning på modersmålet Utredningen om modersmål och studiehandledning på modersmål som presenterades våren 2019 visar med all önskvärd tydlighet på modersmålsundervisningens betydelse liksom hur studiehandledning uppfattas som ett mycket väsentligt bidrag till förbättrade skolresultat.⁸³ Utredningen pekar också på behov av att organisera modersmålslärares anställningar på ett bättre sätt och det framstår som en möjlighet att i högre grad knyta lärare till specifika skolor för att de ska kunna ägna arbetstiden åt undervisning i stället för resor liksom för att de ska kunna få en tydligare roll i skolans arbete med elevernas skolresultat. “

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget, det är av stor vikt att säkra attraktiva anställningar för att behålla kompetensen.

- 11.3.1 Konsekvenser för myndigheter sid 644-645:

”Sameskolstyrelsen Information om sameskolorna liksom möjlighet för vårdnadshavare att lämna önskemål om placering i sameskola kommer, i likhet med kommunala och enskilda skolenheter, att ingå i det nationella ansökningssystemet. Frågan om ett barn ska få fullgöra sin skolplikt i sameskolan ska dock även fortsättningsvis prövas av Sameskolstyrelsen. Barn till samer får alltid fullgöra sin skolplikt i sameskolan i stället för i årskurs 1–6 i grundskolan, därutöver har även andra barn möjlighet att göra det om särskilda skäl finns.

Utbildning i sameskolan är en rätt som tillkommer barn till samer. Enligt utredningens bedömning bör det därför inte bli aktuellt att Sameskolstyrelsen ska anmäla till Skolverket regionalt hur många elever de kan ta emot vid varje skolenhet. Frågan om ett barn ska få fullgöra sin skolplikt i sameskolan ska dock även fortsättningsvis prövas av Sameskolstyrelsen. Utredningen bedömer att förslagen inte kommer att ha annat än marginell påverkan på myndighetens administration eller ekonomi varför inga förändringar vad gäller Sameskolstyrelsens anslag föreslås. Förslaget om en mer allsidig elevsammansättning omfattar inte de statliga skolformerna och bedöms därför inte få några konsekvenser för Sameskolstyrelsen”.

Sameskolstyrelsen stödjer förslaget med tillägget att även förskoleklass ska ingå.

Dnr: SOU 2020:28
Vårt Dnr: 227/2020 P 100

I tjänsten,
AnnaKarin Länta

Skolchef
Sameskolstyrelsen

